EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

الوصية الجامعة لخير الدنيا والآخرة

Sfaturi pentru binele acestei vieți și al Vieții de Apoi

Ibn Taymiyyah

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ibn Taymiyyah

Sfaturi pentru binele acestei vieți și al Vieții de Apoi

الوصية الجامعة لخير الدنيا والآخرة

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: الوصية الجامعة لخير الدنيا والآخرة
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Texte arabe coranice: Tanzil Project, Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · https://tanzil.net. Sunt păstrate limitele fragmentelor și ale versetelor indicate în sursele revizuite.

Detaliu de legătură de carte · India, secolul al XVII-lea. The Metropolitan Museum of Art, 55.121.10.45 · CC0 / domeniul public.

Sfaturi pentru binele acestei vieți și al Vieții de Apoi

Întrebarea lui Abū al-Qāsim al-Maghribī

يتفضل الشيخ الإمام، بقية السلف، وقدوة الخلف، أعلم من لقيت ببلاد المشرق والمغرب، تقي الدين أبو العباس أحمد ابن تيمية بأن يوصيني بما يكون فيه صلاح ديني ودنياي، ويرشدني الى كتاب يكون عليه اعتمادي في علم الحديث، وكذلك في غيره من العلوم الشرعية، وينبهني على أفضل الأعمال الصالحة بعد الواجبات، ويبين لي أرجح المكاسب. كل ذلك على قصد الإيماء والاختصار، والله تعالى يحفظه، والسلام الكريم عليه ورحمة الله وبركاته.

Îl rog pe șeicul și imamul, urmaș al înaintașilor și pildă pentru cei de după el, cel mai învățat om pe care l-am întâlnit în țările Răsăritului și Apusului, Taqī al-Dīn Abū al-ʿAbbās Aḥmad ibn Taymiyyah, să-mi ofere un sfat prin care să-mi îndrept religia și

viața lumească; să mă îndrume către o carte pe care să mă sprijin în știința hadithului, precum și în celelalte științe religioase; să-mi arate cele mai bune fapte drepte după cele obligatorii și să-mi lămurească cele mai potrivite mijloace de câștig. Toate acestea, prin câteva îndrumări pe scurt. Allah să-l ocrotească! Pacea, îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale să fie asupra lui!

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor. În privința sfatului, nu cunosc unul mai folositor decât sfatul lui Allah și al Trimisului Său, pentru cel care îl înțelege și îl urmează. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ﴾

„Le-am poruncit celor cărora le-a fost dată Scriptura înaintea voastră, precum și vouă: «Temeți-vă de Allah!»”
[al-Nisāʾ, 4:131 — fragment]

Când l-a trimis pe Muʿādh în Yemen, Profetul ﷺ l-a sfătuit astfel:

يا معاذ: اتق الله حيثما كنت، واتبع السيئة الحسنة تمحها، وخالق الناس بخلق حسن

„O, Muʿādh! Teme-te de Allah oriunde te-ai afla, fă ca după o faptă rea să urmeze una bună, care să o șteargă, și poartă-te cu oamenii cu un caracter frumos."[1]

Muʿādh — Allah să fie mulțumit de el — avea o poziție înaltă pe lângă Profet ﷺ. Acesta i-a spus:

يا معاذ: والله إني لأحبك

„O, Muʿādh! Pe Allah, eu te iubesc!"[2]

Îl lua în spatele său pe aceeași călărie. S-a relatat despre el că era cel mai cunoscător din această comunitate în privința celor îngăduite și a celor oprite[3] și că, la înviere, se va afla cu un pas înaintea învățaților.[4] Printre meritele sale se numără și faptul că Profetul ﷺ l-a trimis la locuitorii Yemenului pentru a transmite în numele său, pentru a-i chema la Islam, a-i învăța religia și a judeca între ei.[5]

1 Aḥmad, al-Musnad, 5/266.
2 Abū Dāwūd, nr. 1522; al-Nasāʾī, 3/53.
3 Fragment dintr-un hadith relatat de al-Tirmidhī, nr. 3791, și Ibn Mājah, nr. 154.
4 Ibn Saʿd, al-Ṭabaqāt, 2/347; Ibn Ḥajar, al-Iṣābah, 3/427. Rutwah: un pas.
5 Al-Bukhārī, nr. 1395.

El era asemănat cu Ibrāhīm, prietenul apropiat al lui Allah — pacea să fie asupra lui —, iar Ibrāhīm este un imam pentru oameni. Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — spunea:

إن معاذا كان أمة قانتا لله حنيفا ولم يك من المشركين

„Muʿādh era o comunitate [de unul singur], ascultător față de Allah, dreptcredincios și nu era dintre cei care Îi fac asociați”,

asemănându-l astfel cu Ibrāhīm.[6]

Profetul ﷺ i-a dat acest sfat, de unde se înțelege că el cuprinde tot ce este necesar. Și așa este pentru cel care îl înțelege. În același timp, el lămurește sfatul din Coran.

Caracterul său cuprinzător se explică prin faptul că robul are de împlinit două drepturi: dreptul lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și dreptul robilor Săi. Mai mult, uneori omul nu împlinește în întregime aceste drepturi: fie lasă o poruncă neîndeplinită, fie săvârșește ceva oprit.

Profetul ﷺ a spus:

اتق الله حيثما كنت

„Teme-te de Allah oriunde te-ai afla.”

Aceste cuvinte sunt cuprinzătoare. Expresia

حيثما كنت

„oriunde te-ai afla”

arată că omul are nevoie de teama de Allah atât în ascuns, cât și în văzul lumii.

6 Ibn Ḥajar, al-Iṣābah, 3/427.

Apoi a spus:

واتبع السيئة الحسنة تمحها

„Fă ca după o faptă rea să urmeze una bună, care să o șteargă."

Când bolnavul consumă ceva dăunător, medicul îi prescrie un remediu. Într-un fel, păcatul este ceva de care robul nu se poate feri cu totul. Cel chibzuit este, așadar, acela care săvârșește mereu fapte bune prin care să-și șteargă faptele rele.
În formularea hadithului, fapta rea este menționată prima, deși asupra ei se răsfrânge acțiunea, deoarece aici scopul este ștergerea ei, nu simpla săvârșire a faptei bune. Este asemenea cuvintelor rostite în legătură cu urina beduinului:

صبوا عليه ذنوبا من ماء

„Turnați peste ea o găleată cu apă."[7]

Este potrivit ca faptele bune să fie de același fel cu faptele rele, căci astfel ștergerea lor este mai deplină.

Urmările păcatelor sunt înlăturate prin mai multe lucruri.

Primul: căința.

Al doilea: cererea de iertare, chiar și fără căință. Allah îi poate ierta omului păcatul ca răspuns la rugăciunea sa, chiar dacă acesta nu s-a căit. Când căința și cererea de iertare se întâlnesc, lucrul este deplin.

Al treilea: faptele drepte care ispășesc păcatele. Unele sunt ispășiri precis stabilite: precum cele datorate de cel care are raporturi conjugale în timpul postului din Ramadan, de cel care săvârșește zihār, de cel care încalcă anumite interdicții ale pelerinajului ori lasă unele dintre obligațiile lui neîndeplinite, sau de cel care vânează [în starea în care acest lucru îi este oprit]. Aceste ispășiri sunt de patru feluri: jertfă, eliberarea unui sclav, milostenie și post.

7 Abū Dāwūd, nr. 380; relatarea de bază se găsește și în cele două Ṣaḥīḥ-uri.

Altele sunt ispășiri generale. Astfel, Ḥudhayfah i-a spus lui ʿUmar:

فتنة الرجل في أهله وماله وولده يكفرها الصلاة

والصيام والصدقة والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر

„Încercarea omului prin familia, averea și copiii săi este ispășită prin rugăciune, post, milostenie, poruncirea binelui și oprirea răului."

Coranul și hadithurile autentice arată că cele cinci rugăciuni, rugăciunea de vineri, postul, pelerinajul și celelalte fapte șterg păcatele. Despre acestea se spune:

من قال كذا وعمل كذا غُفر له

„Cine rostește cutare lucru sau săvârșește cutare faptă va fi iertat"

ori

غفر له ما تقدم من ذنبه

„i se vor ierta păcatele de mai înainte".

Relatările sunt numeroase pentru cel care le caută în cărțile Sunnei, îndeosebi în cele alcătuite despre virtuțile faptelor.

Să știi că grija pentru acest lucru se numără printre nevoile cele mai apăsătoare ale omului din clipa în care ajunge la maturitate, mai ales în vremuri ca acestea: perioade de slăbire [a cunoașterii și a practicării religiei], care se aseamănă în anumite privințe cu epoca ignoranței. Dacă până și omul crescut între oameni ai cunoașterii și ai religiei se poate păta cu mai multe lucruri ale ignoranței, ce se poate spune despre ceilalți?

În cele două Ṣaḥīḥ-uri, Abū Saʿīd — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ a spus:

لتتبعن سنن من كان قبلكم حذو القذّة بالقذة حتى لو دخلوا حجر ضبّ لدخلتموه

„Veți urma căile celor dinaintea voastră, întocmai, până acolo încât, dacă ei ar intra într-o vizuină de șopârlă, ați intra și voi după ei."

Ei au întrebat:

يا رسول الله، آليهود والنصارى؟

„O, Trimis al lui Allah, evreii și creștinii?"

El a răspuns:

فمن؟

„Cine altcineva?"[8]

Această înștiințare este adeverită de cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿فَٱسْتَمْتَعْتُم بِخَلَٰقِكُمْ كَمَا ٱسْتَمْتَعَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُم بِخَلَٰقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَٱلَّذِى خَاضُوٓا۟﴾

„V-ați bucurat de partea voastră, așa cum s-au bucurat de partea lor cei de dinaintea voastră, și v-ați adâncit în [discuții deșarte], așa cum s-au adâncit și ei."
[al-Tawbah, 9:69 — fragment]

Numeroase relatări autentice și bune sprijină acest înțeles.

8 Al-Bukhārī, nr. 7320; Muslim, nr. 2669.

Acest lucru s-a răspândit până și printre cei care se socotesc oameni deosebiți ai religiei, după cum au spus mai mulți înaintași, între care Ibn ʿUyaynah. Multe dintre stările evreilor i-au încercat pe unii dintre cei care se atribuie cunoașterii, iar multe dintre stările creștinilor i-au încercat pe unii dintre cei care se atribuie practicării religiei. Aceasta o vede cel care înțelege religia Islamului cu care Allah l-a trimis pe Muḥammad ﷺ și o pune în legătură cu stările oamenilor.

Așa stând lucrurile, cel căruia Allah i-a deschis pieptul pentru Islam și care se află într-o lumină de la Domnul său, cel care era mort, iar Allah l-a adus la viață și i-a dat o lumină cu care să umble printre oameni, trebuie să cerceteze stările ignoranței și calea celor două comunități: a celor asupra cărora s-a abătut mânia și a celor rătăciți, dintre evrei și creștini. Astfel va vedea dacă a fost încercat cu ceva din acestea.

Cel mai folositor lucru, atât pentru oamenii deosebiți, cât și pentru cei de rând, este să cunoască felul în care sufletele se pot elibera de aceste primejdii: făcând ca după faptele rele să urmeze fapte bune. Faptele bune sunt lucrările, însușirile și trăsăturile de caracter la care Allah a îndemnat prin ultimul dintre Profeți.

Printre lucrurile care înlătură urmările păcatelor se află și necazurile care le ispășesc: orice grijă, întristare sau vătămare care te doare, fie în avere, în cinste, în trup ori în altceva. Acestea însă nu sunt fapte pe care robul le săvârșește el însuși.
După ce, prin cele două îndrumări, a cuprins dreptul lui Allah — săvârșirea binelui și îndreptarea răului —, Profetul ﷺ a spus:

وخالق الناس بخلق حسن

„Și poartă-te cu oamenii cu un caracter frumos."

Acesta este dreptul oamenilor.

Buna purtare față de oameni se cuprinde în următoarele: să păstrezi legătura cu cel care a rupt-o cu tine, salutându-l, cinstindu-l, rugându-te pentru el, cerând iertare pentru el, vorbindu-l de bine și vizitându-l; să-i oferi celui care te-a lipsit de ceva — învățătură, folos ori avere — și să-l ierți pe cel care te-a

nedreptățit în privința vieții, averii sau cinstei tale. Unele dintre acestea sunt obligatorii, iar altele sunt recomandate.
Caracterul măreț prin care Allah l-a descris pe Muḥammad ﷺ este religia care cuprinde, în general, toate poruncile lui Allah. Așa au spus Mujāhid și alții. El înseamnă punerea în practică a Coranului, după cum a spus ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea —:

كان خلقه القرآن

„Caracterul lui era Coranul."[9]

Esența lui este graba de a împlini ceea ce iubește Allah Preaînaltul, de bunăvoie și cu inima deschisă.

Faptul că toate acestea se află în sfatul lui Allah se explică astfel: teama de Allah cuprinde împlinirea tuturor celor poruncite de El, fie obligatorii, fie recomandate, și părăsirea tuturor celor oprite de El, fie interzise, fie nerecomandate. Ea cuprinde astfel drepturile lui Allah și drepturile robilor Săi.

Totuși, uneori prin

تقوى الله

„teama de Allah"

se înțelege îndeosebi frica de pedeapsă, care duce la ferirea de cele interzise. De aceea, hadithul lui Muʿādh o lămurește mai amănunțit. La fel se întâmplă și în hadithul lui Abū Hurayrah, relatat de al-Tirmidhī și socotit autentic de acesta: Profetul ﷺ a fost întrebat ce îi duce cel mai mult pe oameni în Paradis. El a răspuns:

تقوى الله وحسن الخلق

„Teama de Allah și caracterul frumos."

9 Muslim, nr. 746, în cadrul unui hadith mai lung.

A fost întrebat și ce îi duce cel mai mult în Foc. A răspuns:

الأجوفان : الفم والفرج

„Cele două deschideri: gura și părțile intime."[10]

Într-o relatare de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el —, Profetul ﷺ spune:

أكمل المؤمنين إيمانا أحسنهم خلقا

„Credincioșii cu credința cea mai deplină sunt cei cu caracterul cel mai frumos."[11]

Așadar, deplinătatea credinței este legată de deplinătatea caracterului frumos. Se știe că întreaga credință intră în teama de Allah. Acest loc nu poate cuprinde o prezentare amănunțită a rădăcinilor și ramurilor ei, căci ele sunt întreaga religie. Izvorul și temelia binelui sunt însă sinceritatea robului față de Domnul său în adorare și în cererea ajutorului, după cum spune Allah:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor."
[al-Fātiḥah, 1:5]

﴿فَٱعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ﴾

„Adoră-L și încrede-te în El!"
[Hūd, 11:123 — fragment]

10 Al-Tirmidhī, nr. 2004.

11 Abū Dāwūd, nr. 4682; al-Tirmidhī, nr. 1162.

﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾

„În El mă încred și către El mă întorc."
[al-Shūrā, 42:10 — fragment]

﴿فَٱبْتَغُواْ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزْقَ وَٱعْبُدُوهُ وَٱشْكُرُواْ لَهُۥٓ﴾

„Căutați la Allah cele de trebuință, adorați-L și mulțumiți-I!"
[al-ʿAnkabūt, 29:17 — fragment]

Robul trebuie să-și desprindă inima de făpturi, atât în privința folosului așteptat de la ele, cât și în privința faptelor săvârșite pentru ele, și să-și îndrepte întreaga preocupare către Domnul său Preaînaltul. Aceasta se face stăruind în rugăciunea către El pentru tot ce își dorește, atunci când se află în lipsă, nevoie, teamă ori în altă împrejurare, și lucrând pentru El tot ceea ce Îi este drag. Urmările stăpânirii acestui lucru nu pot fi descrise.

Cât despre întrebarea ta privind cele mai bune fapte după cele obligatorii, răspunsul diferă în funcție de oameni, de puterile lor și de ceea ce se potrivește timpului de care dispun. Nu poate fi dat un răspuns amănunțit, care să-i cuprindă pe toți.
Totuși, învățații care Îl cunosc pe Allah și porunca Sa sunt de acord că stăruința în pomenirea lui Allah este, în general, cea mai bună îndeletnicire a robului. Acest lucru îl arată hadithul lui Abū Hurayrah, relatat de Muslim:

سبق المفرّدون

„Cei deosebiți i-au întrecut [pe ceilalți]."

Ei au întrebat:

يا رسول الله، ومن المفرّدون؟

„O, Trimis al lui Allah, cine sunt cei deosebiți?"

A răspuns:

الذاكرون الله كثيرا والذاكرات

„Bărbații și femeile care Îl pomenesc mult pe Allah.”[12]

Într-o relatare de la Abū al-Dardā’, Profetul ﷺ spune:

ألا أنبئكم بخير أعمالكم وأزكاها عند مليككم، وأرفعها في درجاتكم، وخير لكم من إعطاء الذهب والورق، ومن أن تلقوا عدوكم فتضربوا أعناقهم ويضربوا أعناقكم؟

„Să nu vă înștiințez despre cea mai bună dintre faptele voastre, cea mai curată înaintea Stăpânului vostru, cea care vă înalță cel mai mult în trepte, mai bună pentru voi decât dăruirea aurului și a argintului și decât să vă întâlniți dușmanul, să-i loviți grumajii, iar el să-i lovească pe ai voștri?”

Ei au spus:

بلى يا رسول الله

„Ba da, o, Trimis al lui Allah!”

El a răspuns:

ذكر الله

„Pomenirea lui Allah.”[13]

Dovezile coranice și cele ale credinței, cunoscute prin vedere, prin relatări și prin cercetare, sunt numeroase.

12 Muslim, nr. 2676.

13 Al-Tirmidhī, nr. 3377; Ibn Mājah, nr. 3790.

Cel puțin, robul trebuie să păstreze pomenirile transmise de la învățătorul binelui și imamul celor cu teamă de Allah ﷺ: pomenirile legate de anumite timpuri — începutul și sfârșitul zilei, culcarea, trezirea și sfârșitul rugăciunilor —, precum și pomenirile legate de anumite împrejurări: mâncarea, băutura, îmbrăcarea, apropierea conjugală, intrarea și ieșirea din casă, din moschee și din locul de ușurare, ploaia, tunetul și altele asemenea. Despre acestea s-au alcătuit cărțile numite

عمل يوم وليلة

„Faptele unei zile și ale unei nopți”.[14]

Apoi, să stăruie în pomenirea lui Allah fără legătură cu un anumit timp. Cea mai bună dintre aceste pomeniri este:

لا اله الا الله

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah.”

Pot apărea însă împrejurări în care alte pomeniri, precum

سبحان الله

„Slavă lui Allah!”,

الحمد لله

„Laudă lui Allah!”,

14 Una dintre cele mai bune și mai cuprinzătoare cărți de acest fel este Al-Adhkār, a imamului devotat Domnului, Muḥyī al-Dīn Yaḥyā al-Nawawī — Allah să aibă milă de el. Autorul [Ibn Taymiyyah] a prescurtat-o și a ales fragmente din ea în cartea sa Al-Kalim al-Ṭayyib.

الله أكبر

„Allah este Cel mai Mare!”

sau

لا حول ولا قوة إلا بالله

„Nu există putere și nici tărie decât prin Allah”,

să fie mai potrivite.

Să știe apoi că orice cuvânt rostit de limbă și orice înțeles cuprins de inimă care îl apropie pe om de Allah — învățarea și predarea cunoașterii, poruncirea binelui și oprirea răului — fac parte din pomenirea lui Allah. De aceea, cel care, după împlinirea obligațiilor, caută cunoaștere folositoare ori participă la o adunare în care învață sau predă înțelegerea religiei, așa cum au numit-o Allah și Trimisul Său, săvârșește și el una dintre cele mai bune forme de pomenire a lui Allah. Dacă vei cerceta aceasta, nu vei găsi mari deosebiri între cuvintele înaintașilor despre cele mai bune fapte.

Când robului îi este neclar un lucru, să facă rugăciunea de cerere a alegerii bune, prescrisă în religie — istikhārah. Cel care Îi cere lui Allah să aleagă pentru el nu ajunge să regrete. Să o facă des și să se roage mult, căci rugăciunea este cheia oricărui bine. Să nu se pripească spunând:

قد دعوت فلم يستجب لي

„M-am rugat, dar nu mi s-a răspuns.”

Să caute timpurile alese, precum sfârșitul nopții, sfârșitul rugăciunilor, chemarea la rugăciune, căderea ploii și altele asemenea.

Cât despre cele mai potrivite mijloace de câștig, temelia este încrederea în Allah, încredințarea că El este de ajuns și buna părere despre El. Cel preocupat de cele necesare traiului trebuie să se îndrepte către Allah și să-L roage. Într-o relatare transmisă de Profet de la Domnul său, Allah spune:

كلكم جائع إلا من أطعمته فاستطعموني أطعمكم. يا عبادي كلكم عار إلا من كسوته فاستكسوني أكسكم

„Voi toți sunteți flămânzi, în afară de cei pe care Eu îi hrănesc. Cereți-Mi hrană și vă voi hrăni. O, robii Mei! Voi toți sunteți goi, în afară de cei pe care Eu îi îmbrac. Cereți-Mi îmbrăcăminte și vă voi îmbrăca."[15]

Al-Tirmidhī relatează de la Anas — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

ليسأل أحدكم ربه حاجته كلها حتى شسع نعله إذا انقطع، فإنه إن لم ييسره له لم يتيسر

„Fiecare dintre voi să-I ceară Domnului său toate cele de care are nevoie, chiar și cureaua încălțămintei când se rupe, căci, dacă El nu i-o înlesnește, nu-i va fi înlesnită."[16]

Allah Preaînaltul spune în Cartea Sa:

﴿وَسْـَٔلُواْ ٱللَّهَ مِن فَضْلِهِۦٓ﴾

„Cereți de la Allah din harul Său!"
[al-Nisāʾ, 4:32 — fragment]

15 Muslim, nr. 2577.

16 Al-Tirmidhī, 5/583; Ibn Ḥibbān, nr. 895.

﴿فَإِذَا قُضِيَتِ ٱلصَّلَوٰةُ فَٱنتَشِرُواْ فِى ٱلْأَرْضِ وَٱبْتَغُواْ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ وَٱذْكُرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

„Când rugăciunea s-a încheiat, răspândiți-vă pe pământ, căutați din harul lui Allah și pomeniți-L mult pe Allah, pentru ca să izbândiți!"
[al-Jumuʿah, 62:10]

Deși versetul vorbește despre rugăciunea de vineri, înțelesul se aplică și celorlalte rugăciuni. De aceea — și Allah știe mai bine —, Profetul ﷺ i-a poruncit celui care intră în moschee să spună:

اللهم افتح لي أبواب رحمتك

„O, Allah, deschide-mi porțile îndurării Tale!",

iar la ieșire:

اللهم إني أسألك من فضلك

„O, Allah, Îți cer din harul Tău!"[17]

Ibrāhīm, prietenul apropiat al lui Allah — pacea să fie asupra lui — a spus:

﴿فَٱبْتَغُواْ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزْقَ وَٱعْبُدُوهُ وَٱشْكُرُواْ لَهُۥٓ﴾

„Căutați la Allah cele de trebuință, adorați-L și mulțumiți-I!"
[al-ʿAnkabūt, 29:17 — fragment]

Aceasta este o poruncă, iar porunca presupune obligativitatea. Cererea ajutorului lui Allah și îndreptarea către El pentru cele necesare traiului și pentru celelalte lucruri sunt, așadar, o temelie însemnată.

17 Muslim, nr. 713.

Apoi, omul trebuie să primească averea fără lăcomie, pentru a-i fi binecuvântată. Să nu o ia cu râvnă lacomă și neliniște. Averea să fie pentru el asemenea locului de ușurare, de care are nevoie, dar căruia nu-i acordă un loc în inimă. Când se străduiește pentru ea, strădania sa să fie asemenea întreținerii acelui loc.
Într-un hadith atribuit Profetului, relatat de al-Tirmidhī și de alții, se spune:

من أصبح والدنيا همه شتت الله عليه شمله، وفرق عليه ضيعته، ولم ياته من الدنيا إلا ما كتب له. ومن أصبح والاخرة أكبر همّه جمع الله عليه شمله، وجعل غناه في قلبه، وأتته الدنيا وهي راغمة

„Cel care se trezește având lumea aceasta drept preocupare, Allah îi împrăștie treburile, i le dezbină și nu primește din lume decât ceea ce i-a fost scris. Iar celui care se trezește având Viața de Apoi drept cea mai mare preocupare, Allah îi adună treburile, îi așază bogăția în inimă și lumea vine la el umilită."[18]

18 Al-Tirmidhī, nr. 2465; Ibn Mājah, nr. 4105. Relatarea lui Anas are un lanț slab; există și alte căi de transmitere.

Unul dintre înaintași a spus:

أنت محتاج الى الدنيا وأنت الى نصيبك من الاخرة أحوج، فإن بدأت بنصيبك من الآخرة مر على نصيبك من الدنيا فانتظمه انتظاما

„Ai nevoie de lumea aceasta, dar ai și mai multă nevoie de partea ta din Viața de Apoi. Dacă începi cu partea ta din Viața de Apoi, ea trece și peste partea ta din lumea aceasta și o pune în rânduială."

Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore. Nu voiesc de la ei nicio înzestrare și nu voiesc să Mă hrănească. Allah este Cel care înzestrează, Stăpânul puterii, Cel Tare."
[al-Dhāriyāt, 51:56–58]

Cât despre a prefera un anumit câștig altuia — un meșteșug, negoțul, construcțiile, agricultura sau altceva —, aceasta diferă de la un om la altul. Nu cunosc în această privință o regulă care să-i cuprindă pe toți. Când i se ivește omului o anumită cale, să-I ceară lui Allah să aleagă pentru el, prin rugăciunea de istikhārah învățată de la învățătorul binelui ﷺ. Binecuvântarea ei nu poate fi cuprinsă. Apoi, să urmeze ceea ce i se înlesnește și să nu se silească spre altceva, în afară de cazul în care acel lucru este

dezaprobat de Lege.[19]

19 Al-Bukhārī, nr. 1166, de la Jābir ibn ʿAbd Allāh. Trimisul lui Allah ﷺ îi învăța să facă istikhārah în toate lucrurile, așa cum îi învăța o sură din Coran. Spunea:

إذا همّ أحدكم بالأمر فليركع ركعتين من غير الفريضة ثم ليقل: اللهم إني أستخيرك بعلمك، وأستقدرك بقدرتك، وأسألك من فضلك العظيم. فإنك تقدر ولا أقدر، وتعلم ولا أعلم، وأنت علام الغيوب. اللهم إن كنت تعلم أن هذا الأمر خير لي في ديني ومعاشي وعاقبة أمري ـ أو قال: بعاجل أمري وآجله ـ فاقدره لي، ويسره لي، ثم بارك لي فيه وإن كنت تعلم أن هذا الأمر شر لي في ديني ومعاشي وعاقبة أمري ـ أو قال: عاجل أمري وآجله ـ فاصرفه عني، واصرفني عنه. واقدر لي الخير حيث كان ثم رضني به

„Când unul dintre voi se hotărăște asupra unui lucru, să facă două unități de rugăciune, în afara celei obligatorii, apoi să spună: «O, Allah, Îți cer să alegi pentru mine prin cunoașterea Ta, Îți cer putere prin puterea Ta și Îți cer din harul Tău nemărginit. Tu ai putere, iar eu nu am; Tu știi, iar eu nu știu; Tu ești Cunoscătorul celor nevăzute. O, Allah, dacă știi că acest lucru este bun pentru mine, pentru religia mea, pentru traiul meu și pentru urmarea treburilor mele — sau: pentru ceea ce mă privește acum și mai târziu —, hotărăște-l pentru mine, înlesnește-mi-l, apoi binecuvântează-mi -l. Iar dacă știi că acest lucru este rău pentru mine, pentru religia mea, pentru traiul meu și pentru urmarea treburilor mele — sau: pentru ceea ce mă privește acum și mai târziu —, îndepărtează-l de mine și îndepărtează-mă de el. Hotărăște-mi binele oriunde s-ar afla, apoi fă-mă mulțumit de el.»”

A spus:

ويسمي حاجته

„Și să-și numească nevoia.”

Cât despre cărțile și științele pe care să te sprijini, acesta este un domeniu vast. Și aici lucrurile diferă după țara în care crește omul. Într-o țară i se pot înlesni o cunoaștere, o cale spre ea sau o școală de învățare care nu i se înlesnesc în alta.

Tot binele se cuprinde însă în a cere ajutorul lui Allah Preaînaltul pentru a primi cunoașterea moștenită de la Profet ﷺ. Aceasta este cea care merită să fie numită cunoaștere. Ceea ce se află în afara ei fie este cunoaștere, dar nu este folositoare, fie nu este cunoaștere, chiar dacă este numită astfel. Iar dacă este cunoaștere folositoare, în moștenirea lui Muḥammad ﷺ se găsește neapărat ceva asemenea ei sau mai bun, care o face de prisos.

Preocuparea lui să fie înțelegerea scopurilor Trimisului prin poruncile, opreliștile și toate celelalte cuvinte ale sale. Când inima lui este încredințată că acesta este înțelesul urmărit de Trimis, să nu se abată de la el în relația cu Allah Preaînaltul și nici în relația cu oamenii, atunci când îi este cu putință.

Să se străduiască, în fiecare ramură a cunoașterii, să se sprijine pe un temei transmis de la Profet ﷺ. Dacă îi este neclar un lucru asupra căruia oamenii s-au deosebit, să rostească rugăciunea relatată de Muslim în Ṣaḥīḥ, de la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea. Când se ridica pentru rugăciunea de noapte, Trimisul lui Allah ﷺ spunea:

اللهم رب جبريل وميكائيل وإسرافيل، فاطر السموات والأرض، عالم الغيب والشهادة، أنت تحكم بين عبادك فيما كانوا فيه يختلفون، اهدني لما اختلف فيه من الحق بإذنك إنك تهدي من تشاء الى صراط مستقيم

„O, Allah, Domnul lui Jibrīl, Mīkāʾīl și Isrāfīl, Creatorul cerurilor și al pământului, Cunoscătorul celor nevăzute și al celor văzute! Tu judeci între robii Tăi în cele asupra cărora se deosebesc. Călăuzește-mă, cu îngăduința Ta, către adevărul asupra căruia s-au deosebit! Tu îl călăuzești pe cine voiești către o cale dreaptă.”[20]

Allah Preaînaltul a spus, după cum a transmis Trimisul Său de la El:

يا عبادي كلكم ضال إلا من هديته فاستهدوني أهدكم

„O, robii Mei! Voi toți sunteți rătăciți, în afară de cei pe care Eu îi călăuzesc. Cereți-Mi călăuzire și vă voi călăuzi.”[15]

În privința descrierii cărților și a autorilor, ai auzit de la noi în timpul discuțiilor ceea ce Allah Preaînaltul a înlesnit. Dintre cărțile alcătuite și așezate pe capitole, nu există una mai folositoare decât Ṣaḥīḥ-ul lui Muḥammad ibn Ismāʿīl al-Bukhārī.

20 Muslim, nr. 770.

El singur însă nu ajunge pentru toate temeliile cunoașterii și nici nu împlinește întreaga nevoie a celui care pătrunde adânc în ramurile ei. Este nevoie și de cunoașterea altor hadithuri și a cuvintelor învățaților despre lucruri cunoscute în mod deosebit de unii dintre ei.
Comunitatea a cercetat pe larg fiecare ramură a cunoașterii. Pe cel căruia Allah îi luminează inima, El îl călăuzește prin ceea ce ajunge la el din acestea. Iar celui pe care îl lasă fără vedere, mulțimea cărților nu-i sporește decât nedumerirea și rătăcirea. După cum i-a spus Profetul ﷺ lui Ibn Labīd al-Anṣārī:

أوليست التوراة والإنجيل عند اليهود والنصارى؟ فماذا تغني عنهم؟

„Nu au oare evreii și creștinii Tora și Evanghelia? Și ce le folosesc acestea?”[21]

فنسأل الله العظيم أن يرزقنا الهدى والسداد، ويلهمنا رشدنا، ويقينا شرّ أنفسنا، وان لا يزيغ قلوبنا بعد إذ هدانا، ويهب لنا من لدنه رحمة إنه هو الوهاب.

Îl rugăm pe Allah Cel Măreț să ne dăruiască îndrumare și dreaptă judecată, să ne inspire ceea ce ne îndreaptă, să ne ferească de răul propriilor suflete, să nu lase inimile noastre să se abată după ce ne-a călăuzit și să ne dăruiască îndurare de la El. El este, cu adevărat, Cel Dăruitor.

21 Al-Tirmidhī, nr. 2653.

والحمد لله رب العالمين وصلواته على أشرف المرسلين.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor, iar binecuvântările Sale să fie asupra celui mai nobil dintre Trimiși.

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Sfaturi pentru binele acestei vieți și al Vieții de Apoi

Un sfat cuprinzător al lui Ibn Taymiyyah despre evlavie, îndreptarea greșelilor, caracter și pomenirea lui Allah. Îndrumări pentru binele acestei vieți și al Vieții de Apoi.

Autor: Ibn Taymiyyah

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro